

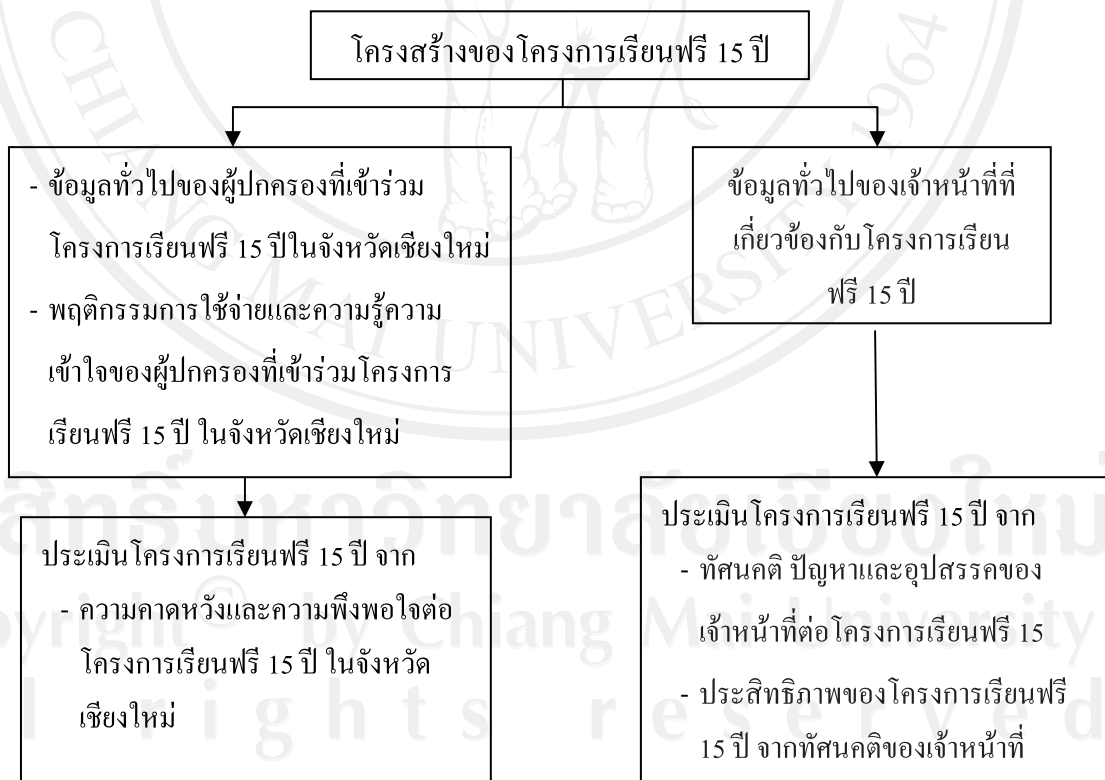
บทที่ 3

ระเบียบวิธีการวิจัย

การวิจัยเรื่องประเมินโครงการเรียนฟรี 15 ปี ในจังหวัดเชียงใหม่ มีวิธีการดำเนินศึกษาในด้านข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา กรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษา ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ดังนี้

3.1 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษา

การประเมินโครงการเรียนฟรี 15 ปี ในจังหวัดเชียงใหม่ มีกรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษาดังนี้

ภาพที่ 3.1 แสดงความสัมพันธ์ด้านต่าง ๆ ที่มีผลต่อโครงสร้างของโครงการเรียนฟรี 15 ปี

3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ผู้ปกครองของนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการเรียนฟรี 15 ปีอย่างมีคุณภาพ ในจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งในปี 2553 มีจำนวนนักเรียนในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ทั้งหมด 69,606คน (ที่มา: กระทรวงศึกษาธิการ, 2553) โดยสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญซึ่งแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มได้แก่

กลุ่มตัวอย่างจากโรงเรียนเอกชน โรงเรียนอยู่ในอำเภอเมืองเชียงใหม่อยู่ทั้งหมด 54 โรงเรียน แบ่งออกเป็น 2 ประเภทได้แก่

- โรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการเรียนฟรี 15 ปี ในอำเภอเมืองเชียงใหม่มีโรงเรียนอยู่ทั้งหมด 47 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนโกวิทจางเชียงใหม่ โรงเรียนนชิรวิทย์ฝ่ายประถม โรงเรียนชาลสุวรรณอนุสรณ์ โรงเรียนจิตวิทยา โรงเรียนเชียงใหม่คริสเตียน โรงเรียนไชยโรจน์วิทยา โรงเรียนดาราวิทยาลัย โรงเรียนเทพดินทรวิทยา โรงเรียนธรรมราชศึกษา โรงเรียนปรินทร์รอยแยลลวิทยาลัย โรงเรียนพระหฤทัย โรงเรียนพิงครัตน์ โรงเรียนพิมานเด็กเชียงใหม่ โรงเรียนมงฟอร์ตวิทยาลัย โรงเรียนมงฟอร์ตวิทยาลัย แผนกประถม โรงเรียนเมตตาศึกษา โรงเรียนเรยีนาเชลีวิทยาลัย โรงเรียนนชิรวิทย์ฝ่ายมัธยม โรงเรียนวรเชษฐ์อนุสรณ์ โรงเรียนวาริชเชียงใหม่ โรงเรียนสันติศึกษา โรงเรียนสิริมงคลอนุสรณ์ โรงเรียนอนุบาลโชติวิทย์ โรงเรียนอนุบาลครูณิรมิต โรงเรียนอนุบาลครูณิรมิตวิทยา โรงเรียนอนุบาลดวงแก้ว โรงเรียนอนุบาลบ้านหมอ โรงเรียนอนุบาลปัญญาราษฎร์ โรงเรียนอนุบาลพรณี โรงเรียนอนุบาลมยุรี โรงเรียนอนุบาลร่มเย็น โรงเรียนอนุบาลวาริ โรงเรียนอนุบาลสภาพร โรงเรียนอนุบาลสวนน้อย โรงเรียนสายครูณ โรงเรียนอนุบาลอัมพรพรณ โรงเรียนอนุบาลอุบลลักษณ์ โรงเรียนอนุศึกษา โรงเรียนเทคโนโลยีเอเชีย โรงเรียนไทยวิจิตรศิลป์เชียงใหม่ โรงเรียนโปลิเทคนิคลานนาเชียงใหม่ โรงเรียนพณิชยการเชียงใหม่ โรงเรียนพณิชยการลานนาเชียงใหม่ โรงเรียนเมโทรเทคโนโลยี โรงเรียนศรีนาพณิชยการเทคโนโลยี และ โรงเรียนจันทรวิภาชีศึกษา ซึ่งมีจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 49,742 คน

• โรงเรียนที่ไม่เข้าร่วมโครงการเรียนฟรี 15 ปี อำเภอมืองเชียงใหม่มีโรงเรียนอยู่ทั้งหมด 8 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนวิชัยวิทยา โรงเรียนสารสาสน์วิเทศล้านนา โรงเรียนสารสาสน์วิเทศเชียงใหม่ โรงเรียนอนุบาลโชตนา โรงเรียนอนุบาลนภา โรงเรียนอนุบาลบ้านคุณแม่ โรงเรียนอนุบาลพงศ้อภา โรงเรียนอนุบาลลานนา(หยุดชั่วคราว) ซึ่งมีจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 2,479 คน

เมื่อรวมจำนวนนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการและไม่ร่วมโครงการจะมีนักเรียนทั้งหมดเท่ากับ 52,221 คน

กลุ่มตัวอย่างจากโรงเรียนรัฐบาล มีโรงเรียนอยู่ในอำเภอมืองเชียงใหม่อยู่ทั้งหมด 36 โรงเรียน ได้แก่โรงเรียนวัดโนนพ่าย โรงเรียนท่าศาลา โรงเรียนวัดคอนจัน โรงเรียนวัดหนองป่าครั่ง โรงเรียนชุมชนบ้านบวกรกน้อย โรงเรียนวัดเมืองสาทร โรงเรียนวัดเสาหิน โรงเรียนเชิงดอยสุเทพ โรงเรียนวัดสวนดอก โรงเรียนบ้านโป่งน้อย โรงเรียนแม่เหิระสามัคคี โรงเรียนบ้านดอนปิ่น โรงเรียนศิริมงคลจารย์ โรงเรียนบ้านห้วยทราย โรงเรียนเจ้าพ่อหลวงอุปถัมภ์ โรงเรียนสังวาลวิทยา โรงเรียนศรีเนห์รุ โรงเรียนวัดช่างเคียน โรงเรียนเจ็ดยอด โรงเรียนวัดช่วงสิงห์ โรงเรียนวัดป่าตัน โรงเรียนบ้านทอเมืองล้ง โรงเรียนวัดป่าข่อยใต้ โรงเรียนวัดร่องอ้อ โรงเรียนชุมชนวัดท่าเตือ โรงเรียนวัดชะจาง โรงเรียนบ้านท่าหลุกสันทราย โรงเรียนวัดป่าแดด โรงเรียนวัดวังสิงห์คำ โรงเรียนอนุบาลเชียงใหม่ โรงเรียนพุทธโชคภท โรงเรียนคำเที่ยงอนุสรณ์ โรงเรียนยุพราชวิทยาลัย โรงเรียนหอพระ โรงเรียนกาวิละวิทยาลัย และโรงเรียนศูนย์การเรียนรู้วัดป่าเป่า ซึ่งมีจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 17,385 คน

ในการศึกษาครั้งนี้ได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างในการเก็บข้อมูล โดยวิธีการคำนวณจากสูตรของ ทาไร่ ยามาเน่ (Tara Yamane) ณ ระดับความเชื่อมั่น 95% ดังนี้

$$n = \frac{N}{1+Ne^2}$$

สูตร

เมื่อ

n

คือ ขนาดของตัวอย่าง

N

คือ ขนาดของประชากร

e

คือ ความคาดเคลื่อนในการสุ่มตัวอย่าง ในที่นี้กำหนด 5%

เมื่อแทนค่าลงในสูตร

$$n = \frac{69,606}{1+69,606(0.05)^2}$$

$$n = 397.71 \quad \text{ประมาณ 400 ตัวอย่าง}$$

เมื่อกำหนดขนาดตัวอย่าง 400 ราย สุ่มเลือกตัวอย่างโดยวิธีแบบแบ่งชั้นภูมิ (stratified random sampling) โดยจำนวนตัวอย่างแต่ละกลุ่มคำนวณได้ดังนี้

สูตร
$$n_i = \frac{N_i \times n}{N}$$

โดย n_i = จำนวนตัวอย่างในชั้นภูมิที่ 1

n = จำนวนตัวอย่างทั้งหมด

N_i = จำนวนประชากรของชั้นภูมิที่ 1

N = จำนวนประชากรทั้งหมด

จำนวนตัวอย่างกลุ่มที่ 1

$$n_1 = \frac{52,221 \times 400}{69,606}$$

$$= 300 \text{ ตัวอย่าง}$$

จำนวนตัวอย่างกลุ่มที่ 2

$$n_2 = \frac{17,385 \times 400}{69,606}$$

$$= 100 \text{ ตัวอย่าง}$$

ในแต่ละกลุ่มเลือกสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental sampling) ณ โรงเรียนในแต่ละแห่ง ทั้งในวันประชุมผู้ปกครอง วันเปิดเรียนในแต่ละโรงเรียน

ส่วนที่ 2 ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องของโครงการเรียนฟรี 15 ปีในจังหวัดเชียงใหม่ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องคือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ 1 จำนวน 15 คน และโรงเรียนต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ จำนวน 5 คน และเอกชน จำนวน 5 คน โดยจะเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) เฉพาะเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องโดยตรง ในหน่วยงานแต่ละแห่ง รวมทั้งหมด 25 ราย

3.3 แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาแบ่งเป็น 2 ประเภทดังนี้

1) ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลที่ได้จากการออกแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างของผู้ปกครองเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป พฤติกรรม ความรู้ความเข้าใจที่มีต่อโครงการ และความคาดหวังและความพึงพอใจของผู้ปกครองที่เข้าร่วมโครงการเรียนฟรี 15 ปี ในจังหวัดเชียงใหม่

ส่วนที่ 2 ข้อมูลที่ได้จากการออกแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างของเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป ทศนคติ ปัญหาและอุปสรรคของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับโครงการเรียนฟรี 15 ปี ในจังหวัดเชียงใหม่

2) ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นข้อมูลที่ได้จากแหล่งข้อมูลสนับสนุนจากการศึกษาค้นคว้า เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น แหล่งข้อมูลดังกล่าวถึงนั้น ได้แก่ งานวิจัยและหนังสือต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง จากห้องสมุดคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และจากสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ข้อมูลจำนวนนักเรียน และคู่มือโครงการเรียนฟรี 15 ปีเป็นข้อมูลจากกระทรวงศึกษาธิการ และแนวทางการดำเนินงานตามนโยบายเรียนฟรี 15 ปี อย่างมีคุณภาพ เป็นข้อมูลที่ได้จากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน นอกจากนี้ยังมีข้อมูลที่ได้จากรวมถึงข้อมูลที่ได้จากการสอบถาม ได้แก่ ข้อมูลจำนวนโรงเรียน ในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่เป็นข้อมูลจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ 1

3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยแบบสอบถาม(Questionnaire) คำถามที่ใช้เป็นคำถามแบบปลายปิด ซึ่งคำถามในแบบสอบถามที่สร้างขึ้นภายใต้กรอบวัตถุประสงค์ของการศึกษาแบบอิสระ เพื่อนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลที่จะนำมาวิเคราะห์ ซึ่งแบบสอบถามดังกล่าวประกอบไปด้วย 2 ชุด ดังนี้

ชุดที่ 1 แบบสอบถามของผู้ปกครองที่เข้าร่วมโครงการเรียนฟรี 15 ปี ในจังหวัดเชียงใหม่ โดยรายละเอียดของแบบสอบถามจะแยกออกเป็น 3 ส่วนดังนี้

- ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างในด้าน เพศ อายุ การศึกษาที่จบสูงสุด อาชีพ รายได้ของครอบครัวต่อเดือน จำนวนบุตร ประเภทโรงเรียนที่บุตรศึกษาอยู่ ชั้นปีการศึกษาของบุตร
- พฤติกรรมการใช้จ่ายและความรู้ความเข้าใจต่อโครงการของกลุ่มตัวอย่าง ในด้านจำนวนเงินที่ใช้จ่ายในด้านอุปกรณ์การเรียน จำนวนเงินที่ใช้จ่ายในด้านเครื่องแบบนักเรียน ค่าใช้จ่ายสำหรับการศึกษาของบุตรแต่ละคน โดยประมาณ และความรู้ความเข้าใจที่มีต่อโครงการ
- ความคาดหวังและความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่าง
 - ความคาดหวังและความพึงพอใจต่อกระบวนการขั้นตอนการให้บริการของภาครัฐในด้านความรวดเร็วในการให้บริการและทันตามกำหนดเวลา และมีความเป็นธรรมไม่เลือกปฏิบัติ
 - ความคาดหวังและความพึงพอใจต่อเจ้าหน้าที่หรือบุคลากรที่ให้บริการ ในด้านความสุภาพ กิริยามารยาท ด้านความรู้ ผู้ให้บริการมีความรู้ความสามารถ เจ้าหน้าที่มีความรู้มีความพร้อมในการให้บริการ
 - ความคาดหวังและความพึงพอใจต่อสิ่งอำนวยความสะดวก ในด้านการมีส่วนร่วมบริการที่มีความสะดวกในการติดต่อ ความมีระเบียบของสถานที่บริการ และการมีสื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ที่ให้ความรู้ความเข้าใจ

○ ความคาดหวังและความพึงพอใจต่อจำนวนมูลค่าของเงินที่ได้รับ ในด้านค่าเครื่องแบบนักเรียน และค่าอุปกรณ์การเรียน

○ ความคาดหวังและความพึงพอใจต่อสิ่งที่ได้รับที่มีใช้ตัวเงิน ในด้านกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และหนังสือเรียน

ชุดที่ 2 แบบสอบถามของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับโครงการเรียนฟรี 15 ปี ในจังหวัดเชียงใหม่ โดยรายละเอียดของแบบสอบถามจะแยกออกเป็น 2 ส่วนดังนี้

○ ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างในด้าน เพศ อายุ การศึกษาที่จบสูงสุด หน่วยงานที่สังกัด ตำแหน่งงาน ระยะเวลาการทำงาน

○ ทศนคติ ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับโครงการเรียนฟรี 15 ปี ในด้านการเห็นด้วยกับการเกิดโครงการหรือไม่ ประโยชน์ที่ได้รับจากโครงการ ทศนคติที่มีต่อโครงการในด้านต่าง ๆ ปัญหาที่พบเจอภายในโครงการ ลำดับปัญหาและประสิทธิภาพของโครงการในด้านต่าง ๆ

3.5 วิธีวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ได้กำหนดวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วนดังนี้คือ

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากผู้ปกครอง

1. การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานและพฤติกรรมการใช้จ่ายของผู้ปกครองที่เข้าร่วมโครงการเรียนฟรี 15 ปี โดยวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา ประกอบด้วย ความถี่ ค่าเฉลี่ย และร้อยละ

2. การวัดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการเรียนฟรี 15 ปี โดยกำหนดคำถาม 12 คำถาม และกำหนดคำตอบ 2 คำตอบ คือ ถูกต้อง ไม่ถูกต้อง ในการแปลความหมายของคะแนนใช้คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างมาวิเคราะห์ โดยใช้หลักเกณฑ์การวัดดังนี้

เกณฑ์การให้คะแนน

ถูกต้อง ตั้งแต่ 10 ข้อขึ้นไป หมายถึง มีความรู้มาก

ถูกต้อง ระหว่าง 6-9 ข้อ หมายถึง มีความรู้ปานกลาง

ถูกต้อง น้อยกว่า 6 ข้อ หมายถึง มีความรู้น้อย

3. การประเมินความคาดหวังและความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อโครงการเรียนฟรี 15 ปี จะประเมินโดยจะมีการกำหนดระดับค่าความคาดหวังและความพึงพอใจแบ่งออกเป็น 4 ระดับ โดยมีคะแนนแต่ละระดับดังนี้

ระดับความพึงพอใจและความคาดหวัง	คะแนน
มาก	4
ปานกลาง	3
น้อย	2
ไม่พอใจ/ไม่คาดหวัง	1

จากนั้นนำคะแนนที่ได้มาหาค่าเฉลี่ย แล้วแปลความหมายระดับคะแนน ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ระดับ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจและความคาดหวัง
3.51-4.00	มาก
2.51-3.50	ปานกลาง
1.51-2.50	น้อย
1.00-1.50	ไม่พอใจ/ไม่คาดหวัง

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากเจ้าหน้าที่

1. การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน และทัศนคติ ในด้านเห็นด้วยหรือไม่กับโครงการ และทัศนคติที่มีต่อโครงการในด้านต่าง ๆ ของเจ้าหน้าที่ที่มีส่วนร่วมโครงการเรียนฟรี 15 ปี โดยวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา ประกอบด้วย ความถี่ ค่าเฉลี่ย และร้อยละ

2. การประเมินประโยชน์ที่ได้รับ ปัญหาและอุปสรรค ของเจ้าหน้าที่ที่มีส่วนร่วมกับโครงการเรียนฟรี 15 ปี จะประเมินโดยจะมีการกำหนดระดับแบ่งออกเป็น 4 ระดับ โดยมีคะแนนแต่ละระดับดังนี้

ระดับประโยชน์ที่ได้รับ/ปัญหา และอุปสรรค	คะแนน
มาก	4
ปานกลาง	3
น้อย	2
ไม่ได้รับประโยชน์/ไม่มีปัญหาและอุปสรรค	1

จากนั้นนำคะแนนที่ได้มาหาค่าเฉลี่ย แล้วแปลความหมายระดับคะแนน ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ระดับ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	ระดับประโยชน์ที่ได้รับ/ปัญหา และอุปสรรค
3.51-4.00	มาก
2.51-3.50	ปานกลาง
1.51-2.50	น้อย
1.00-1.50	ไม่ได้รับประโยชน์/ไม่มีปัญหาและอุปสรรค

3. ประเมินโครงการจากประสิทธิภาพของโครงการเรียนฟรี 15 ปี โดยวิธีเรียงลำดับแบ่งประสิทธิภาพออกเป็น 4 ระดับ ซึ่งให้คะแนนในแต่ละระดับ ดังนี้

ลำดับที่	ระดับประสิทธิภาพ	คะแนน
1	มากที่สุด	4
2	มาก	3
3	น้อย	2
4	น้อยที่สุด	1